

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü' nün 96. Maddeleri uyarınca Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

A.Tuncay ÖZKAN
İzmir Milletvekili

Dijital teknolojilerin hızla gelişmesi, telif haklarının korunması ve uygulanması konusunda dünya genelinde yeni yaklaşımları zorunlu kılmıştır. Avrupa Birliği, ABD ve diğer gelişmiş ülkeler, dijital tek pazarı destekleyen ve çevrimiçi platformlarda telif haklarını güçlendiren yasalar geliştirirken, Türkiye'de bu alandaki düzenlemeler hem yasal altyapı hem de uygulama açısından eksiklikler içermektedir. Türkiye, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile telif haklarını düzenlemekte, ancak dijital çağın gerekliliklerine tam anlamıyla uyum sağlayamamış görünmektedir. Özellikle çevrimiçi içerik paylaşımı, yapay zeka kullanımı ve dijital korsanlık gibi konularda, dünyadaki örneklerle kıyaslandığında, Türkiye'deki telif hakkı sahiplerinin ciddi hak kayıpları yaşadığı gözlemlenmektedir.

Avrupa Birliği'nin 2019'da kabul ettiği Dijital Tek Pazar Telif Hakları Direktifi (DSM Direktifi), içerik paylaşım platformlarının telif haklarını koruma yükümlülüğünü artırırken, ABD'de "Adil Kullanım" (Fair Use) doktrini dijital ortamda esnek bir şekilde uygulanmaktadır. Türkiye'de ise "Uyar-Kaldır" sistemi gibi mekanizmalar mevcut olmasına rağmen, bu sistemin etkinliği ve telif hakkı sahiplerine sağladığı koruma sınırlı kalmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de dijital platformların denetlenmesi, içerik kaldırma süreçlerinin şeffaflığı ve telif hakkı ihlallerine karşı tazminat süreçleri yetersizdir. Bu durum, sanatçıların, yazarların ve diğer içerik üreticilerinin maddi ve manevi haklarını kaybetmesine yol açmakta, Türkiye'nin uluslararası telif standartlarından geri kalmasına neden olmaktadır.

Bu çerçevede:

1. Türkiye'de dijital alandaki telif yasalarının, Avrupa Birliği'nin DSM Direktifi ve ABD'nin Adil Kullanım doktrini gibi uluslararası standartlarla uyumu hangi düzeydedir? Bu uyumu artırmak için hangi çalışmalar yürütülmektedir?

2. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlaması için Bakanlık tarafından son beş yılda yapılan güncelleme veya taslak çalışmaları nelerdir? Bu çalışmalar neden yasalaşmamıştır?

3. Türkiye'de "Uyar-Kaldır" sisteminin telif hakkı ihlallerini önlemedeki etkinliği hakkında bir değerlendirme yapılmış mıdır? Sistemdeki eksiklikler nelerdir ve bunları gidermek için hangi adımlar planlanmaktadır?

4. Dijital platformlarda telif hakkı ihlali nedeniyle içerik üreticilerinin yaşadığı maddi kayıpların boyutu nedir? Bu kayıpların telafisi için Bakanlık tarafından bir mekanizma geliştirilmiş midir?

5. Türkiye’de telif hakkı ihlallerine karşı açılan davaların sayısı ve sonuçlanma oranları nedir? Hak sahiplerinin tazminat alma süreçlerinde karşılaştığı zorluklar nelerdir?

6. Dünyada yapay zeka tarafından üretilen içeriklerin telif statüsü tartışılırken, Türkiye’de bu konuda bir yasal düzenleme veya politika geliştirilmiş midir? Geliştirilmediyse, bunun nedeni nedir?

7. Türkiye’de dijital korsanlıkla mücadelede alınan önlemler, dünyadaki örneklerle kıyaslandığında ne ölçüde yeterlidir? Korsan içerikle mücadelede hangi eksiklikler tespit edilmiştir?

8. Telif hakkı sahiplerinin dijital ortamda hak kayıplarını önlemek için Bakanlık tarafından uluslararası iş birliği veya fonlardan yararlanma yönünde bir girişimde bulunulmuş mudur? Bulunulmadiysa, bu seçeneğin değerlendirilmeme gerekçesi nedir?

9. Türkiye’de çevrimiçi platformların telif haklarına yönelik denetim ve yaptırımları hangi kurumlar tarafından yürütülmektedir? Bu denetimlerin etkinliği nasıl ölçülmektedir?